

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 11 » « 09 » 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)
Освітнього рівня першого бакалаврського
освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>0652/19</u> <u>Жильцов</u> (підпис) (прізвище, ініціали) «   » 20 <u>19</u> р.
--

Київ – 2019

Розробник: Шенгеля Наталія Олексіївна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладач: Кравченко Олександра Володимирівна, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

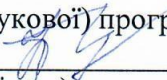
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 29. 08. 2019 року № 7

Завідувач кафедри (Ю.В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

____. ____ .2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) (О.П. Петрикова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

____. ____ .2019 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	Денна		заочна	
«Майстерність актора»				
Вид дисципліни	<i>Обов'язкова</i>			
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>			
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>2 / 60</i>			
Курс	<i>III</i>		<i>III</i>	
Семестр	<i>V</i>	-	-	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>1</i>	-	-	-
Обсяг кредитів	<i>2</i>	-	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	-	-	-
Аудиторні	<i>38</i>	-	-	-
Модульний контроль	<i>4</i>	-	-	-
Семестровий контроль	<i>15</i>	-	-	-
Самостійна робота	<i>3</i>	-	-	-
Форма семестрового контролю	<i>Екзамен</i>	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Майстерність актора» є виявлення, розвивання і відшліфовування природних здібностей студента, дати необхідні знання і навички, організувати талант, зробити його гнучким і чутливим до всякого творчого завдання. "Мистецтво актора є дарунком самого себе. Щоб віддати себе, він спершу повинен володіти собою" (Е. Барба). Головний напрямок в процесі вивчення даної дисципліни – виховання у студентів професійних акторських навичок, необхідних для створення образу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Майстерність актора» є спровокувати в початківцеві творчий процес, допомогти йому свідомо підходити до розвитку власного акторського інструментарію, до оволодіння техніками сценічної гри і принципами їх застосування, дати метод роботи з драматургічним матеріалом - від першого знайомства аж до втілення його на сцені.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Майстерність актор» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою академічного та естрадного вокалу на основі освітньо-професійної програми «Сольний спів».

Методи роботи курсу «Майстерність актор» обираються відповідно до учбової теми і залежать від індивідуальних цілей кожного студента.

Форми роботи – практичні заняття з викладачем, самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – аудіо-, відеоматеріали, підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації і вказівки.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Майстерність актор» є модульна контрольна робота та проведення семестрового контролю – Екзамен (5 семестр)

3. Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність професійної етики актора театру;
- сутність професійних якостей актора, та його функції;
- особливості роботи актора над собою: роботу над собою в творчому процесі переживання; роботу над собою в творчому процесі втілення;
- специфіку та сутність театрального мистецтва;
- елементи системи Станіславського та досвіт видатних діячів театрального мистецтва;
- елементи сценічної дії акторської майстерності;
- принципи роботи над елементами сценічної дії на матеріалі вправи, етюду, інсценівки;
- метод дійового аналізу ролі;
- етапи роботи над роллю виконавця на матеріалі інсценівки;

вміти:

- розвивати та удосконалювати професійний апарат актора, його психотехніку;
- виховувати в собі постійну потребу пізнання життя та його законів;
- постійно працювати над собою, шляхом індивідуально спрямованого тренінгу та творчого самовиховання;
- сценічної поведінка (за допомогою аналізу життєвої дії в сценічних умовах, а потім аналізу дійового аналізу ролі у запропонованих обставинах);
- володіти елементами сценічної дії;
- формувати професійні навички та уміння, освоювати методичні засоби праці над роллю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					модульний контроль	самостійна
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	семестровий		
Модуль I. Змістовий модуль 1 (III курс, V семестр) Робота актора над роллю.								
Тема 1. Пошук драматургії.	18			18				
Тема 2. Робота актора над роллю.	23			20				3
Модульний контроль	4						4	
Семестровий контроль	15					15		
Разом	60			38		15	4	3
Підготовка та проходження контрольних заходів	Екзамен							

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль I

Змістовний модуль 1.

Робота актора над одноактівкою.

Тема 1. Пошук драматургії.

Драматургія (від грец. *dramaturgein* складати драму) - теоретичні принципи створення сценічних образів, так і мистецтво створення емоційного переживання у літературних, театральних, музичних, кінематографічних або телевізійних творах та постановках. Область професійної діяльності людей у театрі та кіно — коли з метою театралізованої постановки авторського твору потрібно окреслити його сюжет, створивши структуру з певних елементів. Розробка такого дизайну і є завданням драматурга.

Відбір одноактівок. Розробка малюнка ролі. Створення партитури.

Тема 2. Робота актора над роллю.

Чотири періоди: пізнавання, переживання, втілення впливу. Пізнання - це підготовчий період. Воно починається з першого знайомства з роллю. Пізнати - отже відчутти. Перші враження можуть бути помилковими. Прочитання п'єси.

Другий момент великого підготовчого періоду пізнавання - процес аналізу. Продовження знайомства з роллю. Пізнавання цілого через вивчення його окремих частин. Результатом артистичного аналізу є відчуття. У мистецтві творить почуття, а чи не розум; почуттю належить головна роль і ініціатива. Артистичний аналіз це, передусім, аналіз почуття, вироблений самим почуттям.

Творчі мети пізнавального аналізу полягають:

- 1) до вивчення твору;
- 2) в пошуку духовного й іншого матеріалу до творення, ув'язненого у самій п'єсі й підвищення ролі;
- 3) в пошуку такої ж матеріалу у самому артиста (самоаналіз);
- 4) в підготовленні у душі ґрунту для зародження творчого почуття як свідомого, і несвідомого;
- 5) в пошуку творчих збудників, дають спалахи творчого захоплення і оживляючих ті місця п'єси, які ожили з першого її прочитанні.

Засобами пізнавального аналізу є захват і захоплення. Актор осягає те, що недоступно зору, слуху, свідомості і наодинці витонченому розумінню мистецтва. Це кращі кошти пошуки у собі творчих збудників.

Процес пізнавального аналізу будується виставі готівки фактів, їх послідовність та зв'язку. Усі факти представляють зовнішній вигляд п'єси.

Процес створення й оживлення зовнішніх обставин. Пожвавлення відбувається з допомогою артистичного уяви. Артист сподівається будинок, інтер'єр з п'єси або ще часу, покупців, безліч хіба що спостерігає - приймає пасивне участь. Четверте момент - процес створення й оживлення внутрішніх обставин. Він відбувається при діяльну участь творчого почуття. Пізнання роль власними відчуттями, справжнім почуттям. На акторському жаргоні той процес називається «я єсмь», тобто артист починає «бути», «існувати» у житті п'єси.

Моменти ролі, не заповнені творчими завданнями і переживаннями - небезпечна приманка для театральних умовностей та інших прийомів механічного ремесла. При насильство духовної і зниження фізичної природи, при хаосі почуттів, за відсутності логіки й послідовності завдань може бути справжнього органічного переживання.

Третій творчий період - період втілення - починається з переживання почуттів, переданих з допомогою очей, особи міміки, і навіть слів. Слова допомагають витягати зсерединизажившее, але невоплощенное почуття. Вони також висловлюють більш визначилися, конкретні переживання. Чого що неспроможні доказати очі, домовляється і пояснюється голосом, інтонацією, промовою. Для посилення і пояснення почуття думку образно ілюструються жестом і рухом. Зовнішнє ж втілення - це грим, манери, хода. Сценічне втілення тоді добре, як його як вірно, а й художньо виявляє внутрішню суть твори.

Четверте творчий період - період впливу між актором і глядачем. Глядач, відчуваючи у собі вплив актора, знаходиться в сцені, своєю чергою впливає на актора своїм живим безпосереднім відгуком на сценічна дія. Крім п'єси на глядача впливає непереборна сила театрального мистецтва, із її життєвої переконливості всього, що відбувається на сцені Переживання тут і він, з участю глядачів, ось що робить театр дивовижним мистецтвом.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль I	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-
Відвідування практичних (лабораторних) занять	1	19	19
Робота на семінарському занятті	-	-	-
Робота на практичному (лабораторному) занятті	10	19	190
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	2	50
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	264
Максимальна кількість балів: 264			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість Балів
Змістовий модуль 1 (III курс, V семестр) Робота актора над одноактівкою.			
1.	Робота актора над роллю.	3	5
Усього		3	5

Самостійна робота студентів: розробка і виконання індивідуальних навчальних тренінгів, підбір матеріалу, написання та постановка етюду.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань з практичної роботи;
- повний обсяг їх виконання;

- якість виконання;
- самостійність виконання;
- креативний підхід;
- ініціативність.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у письмовій формі. Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання	Бали
За виконання ідейно-тематичного та дійового аналізу художнього твору без суттєвих помилок.	21-25 балів
За наявність певних помилок, пов'язаних з невірним визначенням та не вказані важливі деталі у аналізі художнього твору.	11-20 балів
За наявність помилок у кожному з вище вказаних пунктів виконавського аналізу.	0-10 балів
Максимальна кількість балів: 25	

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма семестрового контролю - екзамен.

Критерії оцінювання

36-40	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
32-35	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні неточності.
25-31	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
21-24	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх самостійно.
11-20	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
1-10	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Не передбачено у зв'язку зі специфікою даної навчальної дисципліни.

6.6 Шкала відповідності оцінок:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Назва змістового модуля	Змістовий модуль 1.	
Кількість балів за модуль	264	
Теми	1	2
Години	18	20
Теми змістових модулів (лабораторні заняття) – 209 б.	Пошук драматургії. (10+1)*9= 99 б.	Робота актора над роллю. (10+1)*10= 110 б.
Самостійна робота – 5 б.	-	5 б.
Види поточного контролю-50 б.	Модульна контрольна робота – 50 б.	
Підсумковий контроль	Екзамен	
Усього	Балів –264 (Розрахунок коефіцієнта – 264:60=4,4)	

8. Рекомендована література

Основна:

1. Захава Б. Е. Мастерство актера и режиссера / Б. Е. Захава. – М. : ГИТИС, 2008. – 430 с.
2. Великие мюзиклы мира / - М.: Олма-прес, 2002. - 704 с.
3. Кнебель М.О. О действенном анализе пьесы и роли / Мария Кнебель. - М. Мистецтво, 1959.
4. Азы актерского мастерства / сост. Е. Р. Ганелин. – СПб. : Речь, 2002. – 239 с.
5. Гиппиус С. В. Актёрский тренинг. Гимнастика чувств / С. В. Гиппиус. – СПб: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. – 377 с. : ил. – (Золотой фонд актёрского мастерства).

Додаткова:

1. Пави П. Словарь театра / П. Пави ; пер. с фр. ; под ред. Л. Боженовой. – М. : ГИТИС, 2003. – 514 с.
2. Мочалов Ю. Композиция сценического пространства. Поэтика мизансцены. Учеб.пособие для учеб. заведений культуры [Текст] / Юрий Александрович Мочалов. — М.: 1981. — 239 с.
3. Станиславский К.С. Актёрский тренинг [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский. — М.: АСТ; АСТ Москва: Полиграфиздат; СПб, 2010.
4. Элькис Г.Я. О пластическом тренаже актёра [Текст]: из опыта педагога / Г.Я. Элькис. — К.: Мистецтво, 1986. — 115 с.
5. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : навч. посібник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.

Інформаційні ресурси:

1. Прийоми акторської майстерності та імпровізаційні вправи на заняттях із сценічного руху як одна з умов самореалізації учнів вокально-хорового відділення: http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435
2. Книги, статті, учебники по мастерству актера, сценической речи, сценическому движению, истории театра: <http://www.krispen.narod.ru/knigi>.